

12.9.2024

TOIMINTASUUNNITELMA

2024–2025

Esiopetusryhmä Pääskyt - Virojoen päiväkoti

Virolahden kunnan varhaiskasvatus

12.9.2024

1. Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetus on tärkeä ajanjakso lapsen elämässä. Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkiessään ja toimiessaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla. Esiopetuksessa lapsilla on tilaisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten taitojensa vahvistamiseen. Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimisedellytyksiä. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvausta ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

Virolahden kunnassa esiopetus noudattaa perusopetuksen työpäiviä, pois lukien lauantaityöpäivät. Tämä tarkoittaa 748 tuntia esiopetusta toimintavuoden aikana. Toiminta tapahtuu Virojoen ja Klamilan päiväkodeissa joko erillisissä kuusivuotiaiden esiopetusryhmissä tai tarpeen vaatiessa myös varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhdistetyissä ryhmissä, joissa on esiopetusikäisten lasten lisäksi myös muun ikäisiä lapsia. Jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet toteutuisivat, on esiopetusikäisten lasten toiminnan eriyttämiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Esiopetus ja siihen kuuluvat materiaalit ja välineet ovat maksuttomia, lisäksi jokaiseen esiopetuspäivään sisältyy ohjattu ruokailu, jossa lapsille tarjotaan maksuton ateria.

Virolahden kunnan esiopetussuunnitelman keskeisiä käsitteitä ovat **leikki, oppimisen ilo, lapsen etu, lapsen tuki, osallisuus, inklusiivisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, arviointi ja kehittäminen**.

1.1 Esiopetuksen järjestäminen yksikössä (kuvaus yksiköstä)

12.9.2024

Virojoen esiopetusryhmä Pääskyt toimii Virojoen uuden päiväkodin toisessa kerroksessa sijaitsevilla esiopetuksen tiloissa. Ulkoilemme päivittäin joko päiväkodin pihalla, yläkoulun takana olevassa pienessä metsikössä, Lapinvuorella tai vaikkapa joenvarren puistikoissa. Hyödynnämme Virojoen monipuolisia ulkoilumahdollisuuksia. Ryhmässämme on toimintakaudella 2024–2025 13 lasta. Ryhmässä työskentelee varhaiskasvatuksen opettaja sekä lastenhoitaja, lisäksi ryhmässä työskentelee varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja sekä resurssiopettaja.

Esiopetusta järjestetään yhtä paljon kuin koulupäiviä, pois lukien koulun joulun- ja kevätjuhla-päivät (esim. pe 20.12). Lauantaisin tai sunnuntaisin ei ole esikoulua, vaikka koululaisilla olisikin koulupäivä. Esikoulun syyslukukausi alkaa 8.8.2024 ja päättyy 19.12.2024. Kevätlukukausi alkaa 7.1 ja päättyy 30.5.2025.

Esiopetuksen loma-ajat noudattavat koulun loma-aikoja ja ne ovat: syysloma 21.10.2024-27.10.2024. Itsenäisyyspäivä 6.12.2024. Joululoma 20.12.2024- 6.1.2025. Talviloma 24.2.2025- 2.3.2025. Pääsiäinen 18.4.2025-21.4.2025. Vappupäivä 1.5.2025 sekä Helatorstai 29.5.2025.

2. Esiopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee esiopetuksen tavoitteiden toteutumista. Kehittämisessä otetaan huomioon, että toimintakulttuuriin vaikuttavista seikoista osa on kirjoitettuja ja tiedostettuja, osa tiedostamattomia ja joskus myös tahattomia. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei.

Toimintakulttuurin kehittäminen lähtee lapsen edun ensisijaisuudesta ja edellyttää toimintatapojen ja pedagogiikan johtamista, henkilöstön ja lasten osallisuuden turvaamista ja sitoutuneisuutta yhteisiin toimintatapoihin. Vastuu kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä ja esiopetusta johtavilla henkilöillä. Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin sekä kehittämällä ammatillista osaamista yhteistyöverkostoissa. Järjestelmällinen itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat luonteva osa esiopetuksen arkea.

12.9.2024

Kehittämistyössä on tärkeää hyödyntää sekä lasten että huoltajien kokemuksia ja mielipiteitä. Yhteistyö muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä tuen ja oppilashuollon ammattilaisten kanssa on välttämätöntä lasten sujuvan oppimisen polun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Virolahden kunnan esiopetuksessa ymmärretään, että henkilöstön pedagoginen toiminta vaikuttaa suoraan annettavan esiopetuksen laatuun. Jokainen esiopetuksen kasvatus- ja opetustiimiin kuuluva henkilö sitoutuu työssään esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteisiin arvoihin tavoitteisiin.

Pedagoginen johtaminen edistää suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti henkilöstön oppimista ja jatkuvaa pedagogiikan kehittämistä opetussuunnitelmien ja tiimikohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Kuntamme varhaiskasvatuksessa järjestetään vuosittain henkilöstön pedagogisiin tarpeisiin vastaavaa koulutusta, joka on kehittämissuunnittelijan vastuulla. Ryhmissä pidetään suunnittelupäivät syksyn alussa, jolloin valitaan alkavan toimintavuoden pedagogiset tavoitteet ja painopisteet. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti eri tasoilla, esimerkiksi johtoryhmässä kuukausittain sekä tiimitasolla tiimipalavereissa, osastopalavereissa sekä toimintasuunnitelman väliarvioinnissa vuoden vaihteessa sekä esiopetuksen arviointipäivässä toimintavuoden päättyessä alkukesällä. Yksikön esimies on vastuussa pedagogisen johtamisen rakenteiden mukaisen toiminnan toteutumisesta omassa yksikössään. Esiopetusryhmän varhaiskasvatuksen opettaja on vastuussa oman tiimensä pedagogisesta johtamisesta ja yhteisten tavoitteiden toteutumisesta. Koko esiopetuksen henkilöstöllä on vastuu esiopetuksen toteuttamisesta omassa esiopetusryhmässään.

Seuraavaksi kuvataan esiopetuksen toimintaa pedagogisen ymmärryksen portaiden kautta: **Mitä - Miten - Miksi?**

2.1 Kuvaus esiopetusyksikön toiminnasta ja toimintakulttuurista (MITÄ?)

12.9.2024

Esiopetusvuoden alussa luomme yhdessä lasten kanssa yhteiset toiminnan raamit. Muokkaamme esiopetusryhmän toimintaa kyseiselle ryhmälle sopivaksi riippuen lasten tiedoista, taidoista ja mielenkiinnonkohteista. Pyrimme tutustumaan jokaiseen lapseen niin, että osaisimme kohdata jokaisen sensitiivisesti. Jokainen lapsi on omanlaisensa yksilö, joiden kokemus ja ajatukset voivat poiketa toisistaan hyvinkin paljon. Tutustumisella taataan jokaiselle turvallinen ympäristö kokea, tuntea ja tuoda ajatuksiaan esille. Lapsia haastetaan ajattelemaan ja oivaltamaan itse. Aikuiset ovat kiinnostuneita siitä, miten lapset ratkaisevat matemaattisia pulmia, eivät niinkään siitä onko ratkaisun tulos oikea. Toimimme päivittäin pienryhmissä taataksemme lapsille yksilöllisen huomion, riittävän tuen ja mahdollisuuden aikuisen positiiviseen palautteeseen.

2.2 Esiopetuksen keskeisimmät arvot ryhmän toiminnassa (MITÄ?)

Toimintavuonna 2024–2025 esiopetuksessa painopiste tulee olemaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa sekä ryhmäytymisessä. Pyrimme luomaan ryhmälle voimakasta yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka kantaisi läpi tulevien vuosien. Käsitlemme vahvasti erilaisuuden teemaa. Erilaisuus ja jokaisen lapsen arvokkuus, juuri sellaisena arvokkaana yksilönä kun kukin on, huomioidaan arvostamisena ei arvosteluna. Kiinnitämme huomiota, miten puhumme toisillemme, kunnioitamme fyysisistä koskemattomuutta sekä otamme toiminnassamme lasten mielenkiinnonkohteita huomioon. Toiminnallisuus on jo pidempään ollut esiopetuksen kantavia toimintatapa. Liikkuen oppiminen on lapselle luontaista ja monimuotoinen opetus vahvistaa lapsen kykyä oppia.

2.2 Kiusaamisen ennalta ehkäisy ja siihen puuttuminen sekä häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen toiminta (MITÄ?)

Hyvä kohtelu ja sensitiivinen vuorovaikutus on jokaisen lapsen oikeus. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi voi kasvaa ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltamalla tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat kasvuympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Lapsi tai varhaiskasvatuksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

12.9.2024

Kiusaamista pyritään myös ehkäisemään harjoittelemalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja, puhumalla tunteista ja siitä missä ne tuntuvat. Mahdolliseen kiusaamiseen pyritään puuttumaan jo ennen kuin sitä ilmenee (pisarapuuttumismalli), ratkaisukeskeisesti, jo lasten pieniinkin konfliktitilanteisiin. Lapsille opetetaan empatiaa sekä keinoja ilmaista omia ajatuksiaan sekä tunteitaan rakentavasti (ikä- ja kehitystasoisesti).

2.3 Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (MITÄ?)

Lain mukaan **tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolilla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.

Lain mukaan **yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästään, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta. Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma:

- Virolahden kunnan päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta.*
- Tehdään vuoden välein osana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän ja toimipaikan toimintaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.

12.9.2024

- Kiinnitä huomio etenkin: vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma:

- Virolahden kunnan päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee varhaiskasvatuksen järjestäjän piirissä olevaa esiopetusta.*
- Suunnitelma siitä, miten toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin, miten yhdenvertaisuus toteutuu omassa toiminnassa ja millaisia toimenpiteitä toimipaikassa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tehdään.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, lapsilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota siihen, miten eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä, ihonväri, kieli, katsomus, perhesuhteet tai vammaisuus vaikuttavat lasten mahdollisuuksiin toimia varhaiskasvatuksessa ja kokea osallisuutta siinä.

12.9.2024

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325)

1. Suunnittelu (syksyn tiimisuunnittelu)

Prosessin vaiheiden suunnittelu:

Havainnoidaan lapsiryhmää, aikuisten toimintaa sekä pedagogiikkaa, näkykö toiminnassa tasa-arvo ja pääsevätkö kaikki ryhmän lapset osalliseksi ryhmän toiminnasta vaikkapa kielitaidostaan riippumatta.

2. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? (syksy)

Esiopetuskauden 2024–2025 alussa havainnoiden, tietoisesti ja kriittisesti. Jokaisen perheen kanssa keskustellaan asiasta lapsen esiopetussuunnitelman laadinnan yhteydessä.

3. Kehittämistoimenpiteet (kevät)

Kehitettävä teema:

Tavoite: Jokaisen erilaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen. Käsitellään arkisissa tilanteissa. Muun muassa luetaan aihetta koskevaa kirjallisuutta yhdessä lasten kanssa.

4. Arviointi (kesä)

Arviointi tapahtuu toukokuun aikana ja siitä keskustellaan esiopetuksen toiminnan arviointipäivänä kesäkuun alussa. Vastuussa koko tiimi.

2.4 Oppimiskäsitys ja lapsen aktiivista toimijuutta tukeva ja osallisuuden mahdollistava vuorovaikutus (MITEN?)

Lasten idoihin tartutaan. Ne huomataan ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Pidämme kerran kuu-kaudessa lasten kokouksen, jossa arvioidaan mennyttä ja suunnitellaan yhdessä tulevaa. Oppimisen ilo on kaiken oppimisen perusta. Turvalliseksi kokemassaan ympäristössä, turvallisten aikuisten seurassa, pienellä stressitasolla sekä kiinnostavien aiheiden innostamana on oppiminen iloinen asia. Kaiken edellä mainitun edellytys on hyvä lapsituntemus, sillä jokainen lapsi kokee ympäristön, ihmiset sekä opeteltavat asiat oman taustansa ja temperamenttinsa mukaan.

Ryhmälle annetaan aikaa rauhassa oppia esiopetusryhmän struktuurit. Opetuksessa käytetään monipuolisia pedagogisia menetelmiä sekä suositaan toiminnallisuutta. Oppimista rikastutetaan tarinoilla, saduilla, draamalla jne. Aikuiset pyrkivät itse olemaan innostuneita opetettavista asioista sekä antamaan lapsille

12.9.2024

paljon positiivista palautetta. Lapset pyritään myös pitämään ns. positiivisella polulla, enemmän kiinnitetään huomiota osaamiseen kuin osaamattomuuteen. Sanoitetaan, mitä odotetaan, ei sitä, mitä ei saa tehdä; se mihin kiinnitetään huomiota, se lisääntyy -periaatteen mukaisesti. Epäonnistuminen on hieno asia, sillä siitä oppii.

Lapsilta kysytään säännöllisesti mitä he ovat oppineet, mitä he haluaisivat oppia sekä mitä he erityisesti toivoisivat esiopetuksessa toteutettavan. Toimintaa seurataan yhdessä tehtävän esiopetuksen polun seuraamisen avulla. Polku rakentuu konkreettisesti esiopetuksen seinälle kiinnitettyjen värillisten kartonkien päälle. Polku matkaa päivitetään päivä kerrallaan, kuukausittain. Näin voimme muistella yhteistä matkamme kohti koulua sekä tallennamme toimintaamme lapsille näkyvässä muodossa.

Inklusiivisuus näkyy toiminnan eriyttämisenä ja jokaisen lapsen mukaan ottamisena omista lähtökohdistaan käsin. Voimme vaikeuttaa tai helpottaa käsiteltävää aihetta. Jaamme porukkaa pienryhmiin, mutta harjoittelemme toimimista myös koko porukalla. Vaikkapa liikunnassa on aina mahdollisuus tehdä kuperkeikka aikuisen avustamana tai itse tehden pyrkien seinosta kuperkeikan kautta takaisin seisontaan. Jokaisista lasta autetaan tekemään parhaansa, mutta ymmärrämme, että aina parhaaseen ei kykene. Aikuisen ei pidä myöskään olettaa tietävänsä kaikkea lapsen asioita tai tunteita. Asiat selviävät vain kysymällä ja selvittämällä, ei olettamalla aikuisella olevan kaiken tiedon.

2.5 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Jokaiseen opeteltavaan asiaan liitetään monta osaamisen osa-aluetta (ellei haluta keskittyä tietoisesti johonkin yhteen asiaan). Vaikkapa lautapeliä myötä harjoitellaan lukumäärää, yksi yhteen vastaavuutta, kaveri- tai ryhmätaitoja, tunnetaitoja, keskittymistä, pitkäjänteisyyttä jne.

2.6 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Ilmaisun monet muodot.

Taito- ja taidekasvatuksen avulla esikoululaisia tuetaan luovuuteen, mielikuvituksen maailmaan ja itseilmaisun kehittymiseen. **Musiikkikasvatuksessa** tuetaan lapsen luontaista musikaalisuutta, liikkeen ja rytmin yhdistämistä sekä iloa. Kuuntelemme erilaisia musiikki genrejä, leikimme liikunta- ja rytmileikkejä. Musiik-

12.9.2024

kua rytmittää vuodenaajat ja juhlapyhät. Rytmikka on tärkeä pohja kaikelle oppimiselle. Tänä toimintakautena keskitytään perinteisiin lastenlauluihin. **Kädentaidot** pitävät sisällään erilaisia askarteluja, teknistä - ja tekstiilityötä mahdollisuuksien mukaan. Kädentyöt ovat lapsennäköisiä.

Lasten ideoita ja itse asetettuja tavoitteita tuetaan. Teemme painantatöitä, liimaamme ja leikkaamme, revimme ja rypistämme sekä käytämme luonnon materiaaleja. **Kuvallisessa ilmaisussa** lapsia kannustetaan tutustumaan eri työskentelymenetelmiin sekä välineisiin kuten liituihin, hiileen ja vesiväreihin. Lapsia ohjataan omien ja toisten töiden arvostamiseen. Kuvailmaisun aiheet ovat usein sidoksissa muuhun opetukseen mm avaruusaiheen aikana maalaamme sekatekniikalla avaruusaiheesta. Emme unohda myöskään valokuvaamista emmekä videoiden käyttöä tai niiden tekoa osana toimintaamme.

Kielen rikas maailma

Kieli on lapselle oppimisen kohde sekä väline, joka tukee ajattelua ja kommunikointia. Esiopetuksessa harjoitellaan tuottamaan puhetta kertomalla kuulumisia, satuja ja tarinoita, loruttelemalla ja hassuttelemalla ihanalla Suomen kielellämme. Harjoitamme muistia ja sanavarastoa opettelemalla lapsille arkeen vähemmän liittyvää sanastoa (sadut, tarinat, runot, lorut, uuden oppiminen, perinne sanasto, erikoissanastot kuten avaruussanasto). Lasten kanssa harjoitellaan myös päivittäin kielen käyttötaitoja, kuinka puhutaan ystävällisesti ja hyvientapojen mukaisesti. Tutustumme kirjaimiin. Tutkimme sanojen pituuksia, alku- ja loppuäänteitä sekä sitä kuinka puhuttu kieli muuttuu kirjoitetuksi tekstiksi.

Minä ja meidän yhteisömme pureutuu ympärillämme olevaan kulttuuriin ja tapoihin. Kulttuurinen osaaminen, etiikka ja katsomuskasvatus haastavat meidät kohtaamaan erilaisista elinympäristöistä ja kulttuureista tapaamiamme ihmisiä. Kulttuurinen erilaisuus voi tuoda kokemusmaailmallemme vieraita asioita, joita meidän on vaikea ymmärtää. Tutustumme omaan kulttuurihistoriaamme satujen ja draaman avulla, osallistumalla mahdollisiin paikallisiin tapahtumiin, vierailemalla kirjastossa. Tutustumme myös muiden maiden kulttuureihin mm. satujen ja tarinoiden kautta. Pyrimme välttämään stereotyyppioita.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

12.9.2024

Lapsia ohjataan havainnoimaan ympäristöstään muotoja, määriä sekä muutosta. Heille tarjotaan mahdollisuuksia luokitteluun, vertailuun, järjestykseen asettamiseen sekä näkemään säännönmukaisuutta. Heille tarjotaan tilaisuuksia pohtia ja havainnoida matemaattisia kokonaisuuksia kuten mittaamista ja punnitsemista.

Lukujonotaitoja harjoitellaan konkreettisesti läpi esiopetusvuoden jonojärjestyksen avulla. Tasokuviot tulevat tutuiksi muovailten, pelien kautta sekä tekemällä niitä vaikkapa tikuista. Teemme myös pieniä laskutehtäviä. Harjoittelempa myös koodausta mm. siihen tehtyjen koodaushiirten avulla, mutta myös toisia ohjaten sekä opinpolkua esiopetusryhmän seinään tehtäessä (polku voi mennä eteen, taakse, ylös tai alas).

Lapsia ohjataan kunnioittamaan luontoa, sen eläimiä ja kasveja. Ulkoilemme melkein päivittäin päiväkodin vieressä olevassa pikkuisessa metsikössä. Olemme siellä aina kuin vieraisilla sillä metsä on mm. muurahaisen koti eikä kenenkään kotiin voi mennä käyttäytyen tuhoavasti, emme roskaa (siivoamme muiden roskat) emmekä revi puita.

Kasvan ja kehityn

Liikunnan vuosisuunnitelma, jota toteutetaan mahdollisuuksien mukaan:

Elokuu: Pihaleikit, sääntöleikit

Syyskuu: Perusliikuntataitojen havainnoiminen/testaaminen sekä esikoulun liikuntamahdollisuuksiin tutustuminen.

Lokakuu: Perustaidot: juokseminen, pysähtyminen, suunnat

Marraskuu: Heitto ja kiinniottaminen

Joulukuu: Temppuilu

Tammikuu: Luistelu ja hiihto ja/ tai muita tasapainoa ja vuorotahtia treenaavia harjoitteita, tanssi, sauvakävely, mäenlasku, musiikkiliikunta

Helmikuu: Luistelu ja hiihto

Maaliskuu: Heitto ja kiinniotto sekä laukka

Huhtikuu: Lyöminen ja pompottaminen, pesäpallo ja sähly

Toukokuu: Potkaiseminen ja kuljettaminen, jalkapallo ja sulkapallo

Tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti ja kokemaan liikunnan iloa. Ohjatun liikunnan lisäksi lapset ulkoilevat päivittäin ja heitä ohjataan liikunnallisiin leikkeihin ulkona kaikkina vuodenaikoina.

12.9.2024

Liikunta muotoutuu aina lapsilähtöisesti ryhmän tarpeiden mukaisesti. Kannustamme jokaista kokemaan onnistumisen tunteita.

Ruokakasvatuksen tavoitteena on edistää myönteistä suhtautumista ruokaan sekä syömiseen; ketään ei pakoteta syömään, mutta rohkaistaan maistamaan. Heitä ohjataan monipuoliseen sekä riittävään syömiseen.

2.6 Kasvun ja oppimisen tuki

Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tukimuotoja ovat esimerkiksi osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus, pienryhmätoiminta, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tukimuotoja voi käyttää kaikilla tuen tasoilla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävästi. Lapsen saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteistä, tavoitteellista ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena, kuin se on kunkin lapsen kohdalla tarpeellista. Esiopetuksen opettaja arvioi lapselle annettavien tukimuotojen tarpeellisuutta ja riittävyyttä yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa aina tarvittaessa ja vähintään puolen vuoden välein.

Kasvun ja oppimisen tukeminen merkitsee aina yhteisöllisiä ja oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Huomiota kiinnitetään erityisesti esteettömyyteen, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Opettajien, erityisopettajien, esiopetuksen muun henkilöstön sekä muiden ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö lasten tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Ennen esiopetusvuoden alkua tapahtuu opetuksen kannalta oleellisen tiedon siirto edellisestä päiväkodin lapsiryhmästä esiopetusryhmään. Näin tieto niistä lapsista, jotka tarvitsevat tukea siirtyy jo esiopetukseen. Esiopetuksen alussa tehdään taitojen alkukartoitus. Kartoituksen avulla selvitetään mm. lasten sen hetkistä osaamista karkea- ja hienomotoriikassa sekä matemaattisissa- ja kielellisissä taidoissa. Jos lapsilla havaitaan oppimisen pulmia, arvioidaan hänen tuen tarvettaan yhdessä erityisopettajan kanssa matalalla tasonyöksellä ja toimintaa jatkuvasti tarpeiden mukaan muokaten. Tarvittaessa asiaa voidaan pohtia myös moniammatillisesti, pyytää konsultaatiota psykologilta tai viedä haaste opiskeluhoitoryhmän käsiteltäväksi.

12.9.2024

Niille lapsille, joiden äidinkieli on jokin muu kuin Suomi laaditaan Suomi toisena kielenä opettamisen suunnitelma. Toimintakautena 2024–2025 Virojoen esiopetusryhmässä on kaksi lasta, joiden äidinkieli ei ole suomi.

Erilaiset oppijat on huomioitu esiopetuksen toiminnassa mm. huomioimalla jokaiselle lapselle sellainen istuma paikka, että hän näkee opetuksen eikä häiriinny muista lapsista tai itse häiritse muita. Jotta jokaisella lapsella olisi esimerkiksi kielitaidostaan riippumatta mahdollisuus ymmärtää päivän tapahtumia, päivänkulkua sekä päästä osalliseksi toimintaan, käytämme kuvia sekä tukipiirroksia. Niiden avulla päivän ja toiminnan kulku ja sisältö selkeytyy. Käytämme myös arjessamme leikkitauluja, joihin merkitään kunkin lapsen nimi, hänen valittuaan leikin.

Virolahden kunnan esiopetusryhmät pääsevät osalliseksi myös opiskeluhuollosta sekä sen suunnitelmasta, jonka suunnittelusta päävastuu on ollut koulutoimella. Esiopetus voi tarvittaessa hyödyntää koulun koulukuraattorin palveluita. Tarvittaessa voimme myös pyytää lasten asioihin konsultaatiota psykologilta psykologin testauksiin mm. oppimisvaikeuksien takia. Tarvittaessa konsultaatio johtaa pääsyyn psykologin tutkimusjonoon ja aikanaan tutkimuksiin.

Lapselle annettava tuki näkyy ryhmän toimintatavoissa ja resurssoinnissa. Ryhmässämme toimii velho=lastenhoitaja, joka mahdollistaa erityisentuen toteuttamista. Lisäksi resurssiopettaja toimii ryhmässämme ainakin kahtena päivänä viikossa. Joka päivä toimintaamme eriytetään ja toimimme pienryhmissä. Ohjaamme lapsia henkilökohtaisesti ja yksilölliset tarpeen huomioon ottaen. Tilamme mahdollistavat myös kahdenkeskisen opetuksen ja leikit pienryhmissä. Päiväjärjestyksemme on kuvitettu ja lisäksi käytämme piirtimistä hyödyksi ohjeiden tukemiseksi. Ryhmässämme päivittäin dokumentoidaan toimintaamme oppimisen seinällemme.

Pedagoginen oppimisympäristö

Esiopetuksen pedagoginen ympäristö on pyritty tekemään esteettisesti rauhalliseksi, mutta samalla oppimaan innostavaksi sekä oppimisen mahdollistavaksi. Tilasta löytyy rajatut tilat rauhoittumiselle, leikille, oppimiselle sekä askartelulle. Esiopetusryhmässä on jokaiselle lapselle oma pöytäpaikka, josta näkee hyvin seinälle, jolle videotykki heijastaa kuvaa. Omalla paikalla voi harjoitella päivittäin tarkkaavaisuutta, pitkäjänteisyyttä sekä kouluvalmiustaitoja kirjatehtävien parissa. Leikki on lapsen tärkeintä työtä, leikissä lapsi ilmaisee tunteitaan, kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Esiopetusikäiselle lapselle leikissä korostuu hauskanpito ja yhdessä olo ystävien kanssa. Leikin kautta lapsi voi kokea olevansa tasa-

12.9.2024

vertainen ryhmän jäsen. Leikin avulla harjoitellaan toisten huomioon ottamista sekä ryhmässä toimimista. Leikeissä korostuvat sääntöleikit ja -pelit. Esiopetuksessa kaikki lelut ja pelit ovat jatkuvasti lasten saatavilla.

2.7 Pedagoginen havainnointi ja dokumentointi - on jokaisen tiiminjäsenen vastuulla (MIKSI?)

Esiopetuksen alussa on jokaiselle jaettu kyselylomake, niin lapselle kuin vanhemmillekin. Näiden avulla on tarkoitus saada selville lasten ja aikuisten toiveita tulevalle esiopetusvuodelle. Jokaiselle lapselle laaditaan esiopetussuunnitelma, johon kirjataan mm. lapsen toiveita tulevalle vuodelle. Lasten kanssa pidämme myös säännöllisesti lastenkokouksia, joissa jokainen saa kertoa toiveitaan. Mikäli lapsella on vaikeaa pukea omaa ajatustaan sanoiksi, pyrimme auttamaan esim. piirtämällä tai tarjoamalla vaihtoehtoja. Toiveet kirjataan ja niitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Toiminnasta otetaan kuvia sekä sitä videoidaan. Toimintamme dokumentoituu myös esiopetuksesta kouluun muodostuvalle polulle, jota teemme lasten kanssa yhdessä esikoulu tilan seinälle. Käsittelemämme asiat näkyvät kuvien kanssa ja voimme aina palata oppimamme asian pariin. Teemme myös päivittäin Tiny App -päivityksiä. Tiny App sovelluksen avulla vanhemmat saavat tietoa päivän tapahtumista ja muista tärkeistä ajankohtaisista asioista.

3. Arviointi ja kehittäminen

Arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Lapsikohtaiseen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjataan yhteistyössä vanhempien kanssa kutakin lasta koskevat opetuksen tavoitteet. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi oppimisvalmiuksien tukemiseen, oppimisen tai sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Lapsesta saatavan tiedon keruussa käytetään hyödyksi myös lapsen omia sekä aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstön tekemiä havaintoja ja ajatuksia. Jatkuvan havainnoinnin, dokumentoinnin ja lasten ja vanhempien palautteen avulla toimintaa kehitetään ja muokataan yhä paremmin kutakin lasta ja lapsiryhmää palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Lapsia ohjataan myös itsearviointiin. Lapsille sanoitetaan ja tehdään näkyväksi heidän vahvuuksiaan ja tuetaan heitä asioissa, joita vielä opetellaan. Lapsille annetaan rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta, jotta kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Opetuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kasvun

12.9.2024

ja oppimisen etenemisestä siirretään lapsen tulevan ensimmäisen luokan opettajan tietoon tiedonsiirtopalaverissa.

Esiopetuksen henkilöstö tekee lisäksi jatkuvaa, tavoitteellista itsearviointia ylläpitääkseen esiopetuksen laatua sekä kehittääkseen sitä edelleen. Tämä itsearviointi on esiopetuksen laadun ylläpitämisen ja kehittämisen ehto. Arviointia varten kerätään havaintoja ja tarkoituksenmukaista tietoa lapsista sekä palautetta lasten vanhemmilta. Lisäksi esiopetuksen henkilöstön ja esimerkiksi varhaiskasvatuksen erityisopettajan kesken käydään säännöllisiä pedagogisia keskusteluja toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi kaikki Virolahden kunnan esiopetuksen opettajat kokoontuvat säännöllisesti toimintavuoden aikana suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa ja sekä laadittua toimintasuunnitelmaa.

Kiireettömälle pedagogiselle arvioinnille, suunnittelulle ja yhteiselle pohdinnalle järjestetään aikaa säännöllisesti myös arjessa. Havaintojen läpi käymisen, arvioinnin, kehittämisen ja suunnittelun mahdollistavia rakteita Virolahden kunnan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ovat:

- erillisissä tiimi-, ryhmä- ja työyhteisöpalaverissa, jotka käydään erillistä palaverirunkoa noudattaen ja palaveri dokumentoiden
- vuosittaisissa koko henkilöstön suunnittelu- ja arviointitapaamisissa
- moniammatillisissa yhteistyö- ja kehittämispalaverissa sekä
- kehityskeskusteluissa.

3.1 Toiminnan arvioinnin ja suunnitelmallisuuden toteutuminen esiopetusryhmässä

Ryhmässämme hyödynnetään jokaisen työntekijän vahvuuksia. Viikoittaisissa tiimipalaverissa yhdessä suunnittelemme seuraavan viikon sisällöt, arvioimme edellisen viikon sujumista ja mietimme mitä voimme tehdä toisin, mitä pitää lisätä. Toimintaamme ohjaa myös eskarinopettajan opas. Toimintaa arvioimme väliarvioinnissa joulukuussa ja toimintavuoden loppuarvioinnissa kesäkuussa. Tarvittaessa meillä on mahdollisuus käsitellä esille tulevia kysymyksiä yhdessä päiväkodin johtajan kanssa.

Lapsilta kysytään toiminnastamme peukku palautetta, jolloin jokainen pystyy heti tilanteessa näyttämään mielipiteensä. Vähintään joka toinen kevät koko varhaiskasvatuksessa toteutetaan asiakastytyväisyyskysely.

12.9.2024

4. Yhteistyö ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaprosessi

Yhteistyön tavoitteena on, että esiopetus, muu varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Yhteistyöllä varmistetaan esiopetuksen laatua sekä vahvistetaan lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan yhdessä opetuksen järjestäjän johdolla.

Esiopetuksen henkilöstö tekee yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kanssa lasten hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Lasten kasvun ja oppimisen tuen sekä esiopetuksen oppilashuollon käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään monialaisessa yhteistyössä. Esiopetuksen henkilöstön yhteistyöllä lähiympäristön toimijoiden kanssa edistetään oppimisympäristöjen monipuolisuutta. Näin lasten oppimisympäristöt avautuvat ympäröivään yhteisöön ja maailmaan.

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa rakentua heti ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien. Tavoitteenamme on jatkuvasti kehittää yhteistyötapoja ja omalta osaltamme vahvistaa luottamusta huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön välillä panostamalla jokaiseen kohtaukseen. Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen kasvun ja oppimisen tavoitteista sekä oppimisen ja kehityksen etenemisestä. Keskusteluja käydään päivittäisissä kohtaamisissa, eri viestintävälineitä hyödyntäen sekä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinta- ja arviointipalavereissa, jotka pidetään syksyllä ja keväällä. Yhteisen kielen puuttuessa käytetään keskusteluissa tarpeen mukaan tulkkia yhteisymmärryksen ja tasavertaisuuden takaamiseksi.

4.1 Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vasun laadinta prosessi

Arjessa kuulumisia vaihdetaan niin lasten tullessa esiopetukseen kuin sieltä haettaessakin. Esiopetusryhmä tekee päivästä vanhemmille päivittäin päivityksen Tiny App sovellukseen. Päivityksessä kerrotaan kuvin ja sanoin päivän pääsisällöt. Päivitykseen lisätään myös merkintä siitä, mitä esiopetussuunnitelman oppimiskokonaisuutta toiminta on toteuttanut. Vanhemmille laitetaan herkästi myös viestejä tai soitetaan tarvittaessa. Perheet pyritään kohtaamaan aina avoimesti ja positiivisesti. Arvostamme jokaista perhettä ja heidän tapojaan sekä kulttuuriaan. Yhteydenpidossa käytetään tarvittaessa myös tulkkia.

12.9.2024

Esiopetusvuoden alussa ryhmän opettaja tutustuu lasten edellisen vuoden vasu -asiakirjoihin sekä keskustelee lasten tuen tarpeista ja vahvuuksista edellisvuoden opettajan kanssa. Lasten kanssa tehdään alkukartoitus, jossa selvitetään lasten kielellisiä valmiuksiaan, matemaattisia valmiuksiaan, motoriikkaa sekä sosiaalisia taitoja. Hankittujen tietojen pohjalta jokaisen lapsen opetukselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa esiopetussuunnitelma, jossa asetetaan esiopetusvuodelle opettamisen tavoitteet. Myös mahdolliset lasten vanhempien toiveet esiopetuksen sisällöistä tms. otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan. Asiankirjan laatimisesta vastaa ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja. Lapsen esiopetussuunnitelmaan kirjattavat tavoitteet käydään läpi ryhmän toimintaa suunnittelevissa palavereissa. Tavoitteita ja niiden toteutumista arvioidaan, sekä tarvittaessa päivitetään, viikoittain.

4.2 Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Tänä toimintakautena, esiopetusryhmässä korostuu suomen kielen opettaminen sekä erilaisuuden hyväksyminen (kieli, kulttuuri ja tavat). Kielen opettelu ja opettaminen vaativat henkilökunnalta aktiivista kielen opettamisen otetta sekä pedagogisten valintojen tekemistä niin, että jokainen lapsi ryhmässä voi kokea olonsa turvalliseksi, kuuluvansa ryhmään sekä tulla kuulluksi.

Tarvittaessa ryhmä saa tukea oppilashuoltoryhmältä sekä konsultoinnista muiden asiantuntijoiden kanssa, kuten neuvola, perhetyö, Yhdessä tiimi jne.

5. Toimintakauden teemat ja tapahtumat

Esiopetuksessa toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset saavat tuoda näkemyksiään ja ideoitaan esiin, näkevät ehdotustensa toteutuvan, neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avustuksella eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista. Koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia ja toimintaa järjestetään ympäri toimintakauden.

Kasvatusyhteistyö on myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Kauden aikana järjestämme yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa paremmin, myös henkilöstö tulee tummaksi.

5.1 Ryhmän teemat, juhlapäivät ja tapahtumat

12.9.2024

Esiopetusryhmässä juhlitaan mahdollisuuksien mukaan kalenterivuoden juhlapäiviä. Toiminnassa huomioidaan joulu ja pääsiäinen, mutta myös mm. Sibeliuksen päivä sekä itsenäisyyspäivä. Osallistumme mahdollisuuksien mukaan Virojoella tapahtuviin tapahtumiin sekä hyödynnämme toiminnassamme kirjaston palveluita. Esiopetusvuosi huipentuu kevätjuhlaan todistuksien ja kukkien kera.